

Et revisjonsblikk på internkontroll

Ekspedisjonssjef Jens Gunvaldsen
Riksrevisjonen

Utgangspunkt I:

WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia

- **Early history of internal control**
- Internal controls have existed from ancient times. In Hellenistic Egypt there was a dual administration, with one set of bureaucrats charged with collecting taxes and another with supervising them

Utgangspunkt II:

Alle virksomheter skal ha etablert internkontroll som gjør at de har styring med, og kontroll over, at de når sine mål

Utgangspunkt III:

- **1.5.2 Departementets overordnede kontroll**
- Departementets kontroll av underliggende virksomheter skal inngå i den ordinære styring og oppfølging av virksomheten.
- Behovet for eventuelle tilleggskontroller skal vurderes ut fra virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet samt virksomhetens interne kontroll.
- Departementet skal sikre seg at alle virksomheter har tilfredsstillende intern kontroll slik at fastsatte mål og resultatkrav følges opp, ressursbruken er effektiv og virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler.
- Departementet skal sikre seg at bruk av særskilte fullmakter ikke fører til en utilsiktet prioritering i forhold til målene.

DFØs veileder og COSO;

Gjennom utformingen av internkontrollen skal virksomhetene få en rimelig sikkerhet for at

- at rapporteringen er pålitelig
- at virksomheten etterlever lover og regler
- driften er målrettet og effektiv

Riksrevisjonens kontroll samsvarer med elementene i COSO rammeverket:

- avleggelse av et korrekt regnskap (nytt og mer krevende rammeverk)
- etterlevelse av administrativt regelverk (lønn, anskaffelser, tilskudd)
- korrekt og effektiv gjennomføring av virksomhetens primæroppgaver

Vanskelig å gi et generelt svar på hva som skal til for at internkontrollen er god nok og hvordan departementet skal følge opp sitt ansvar.

Avhenger av:

- Hvilke oppgaver og ansvar som er lagt til virksomheten
  - Primær og sekundærfunksjoner
- Hvor man har indikasjoner på risiko
- Størrelse og egenart på virksomheten

Tre spørsmål som vanligvis inngår i en revisjon (Husk at valg av revisjonstema forutsetter observert risiko):

1. Har virksomheten etablert internkontroll som er innebygget i virksomhetens interne styring?
2. Fungerer internkontrollen som den er tiltenkt?
3. Hvilken betydning har internkontrollen for virksomhetens måloppnåelse og etterlevelse

Problemstillinger:

1. Har ledelsen i virksomheten god forståelse for risikobildet i egen virksomhet og sitt behov for kontroll?
2. Er internkontrollen integrert i virksomhetens styringssystemer?
3. Er det etablert hensiktsmessige rutiner, prosedyrer og kontrolltiltak?
4. Hvordan og i hvilken grad er internkontrollen forankret i ledelsen?
5. I hvilken grad følges internkontrollen opp?

Effektiv internkontroll forutsetter et godt styrings- og kontrollmiljø, dvs. god ledelse

1. «Tone at the top»
2. Ledelsen engasjerer seg aktivt i å identifisere risiko
3. Ledelsen har et helhetsblikk på hvordan ulike funksjoner i organisasjonen fungerer og henger sammen
4. Ledelsen følger aktivt opp vesentlig risiko og at risikoreducerende tiltak gjennomføres og virker

Ledelsen har et helhetsblikk på hvordan ulike funksjoner i organisasjonen fungerer og henger sammen – et eksempel

Ledelse

- Visjon, standarder, verdier
- Organisasjonskultur
- Strategisk plan og virksomhetsplan
- Risikostyring

Etikk

- Uavhengighet/objektivitet
- Konfidensialitet
- Etiske retningslinjer
- Mobilitet
- Varsling

Menneskelige ressurser

- Kompetanse
- Karriereutvikling
- Rekruttering
- Medarbeidersamtaler
- Stillingsbeskrivelser

Gjennomføring

- Planlegging
- Bruk av spesialistkompetanse
- Kommunikasjon
- Gjennomføring
- Dokumentasjon
- Kvalitetskontroll
- Rapportering

Overvåking

- Periodisk inspeksjon
- Intern kontroll
- Fagfellevurderinger
- Brukerundersøkelser
- Eksterne henvendelser

Hvilke kilder bruker Riksrevisjone i revisjon av intern kontroll?

- **Organisasjonskartet.** Organisasjonskartet gir oss informasjon for å kunne vurdere behov for informasjons- og kommunikasjonsflyt og beslutnings- og myndighetsutøvelse
- **Dokumentasjon av styringssystemet.** Dette kan være dokumenter slik som strategiske planer, risikovurderinger, rutiner og prosedyrer, virksomhetsplan, disponeringsbrev og rapporteringssystemer
- **Kompetansekrav.** Gir oss informasjon for å vurdere om disse tilsvarer roller, ansvar og myndighet
- **Stillingsbeskrivelser.** Gir oss informasjon om ansvar og myndighet i stillingen

Download from
Dreamstime.com
This watermark is only visible for previewing purposes only.

48724761
Vinstock | Dreamstime.com

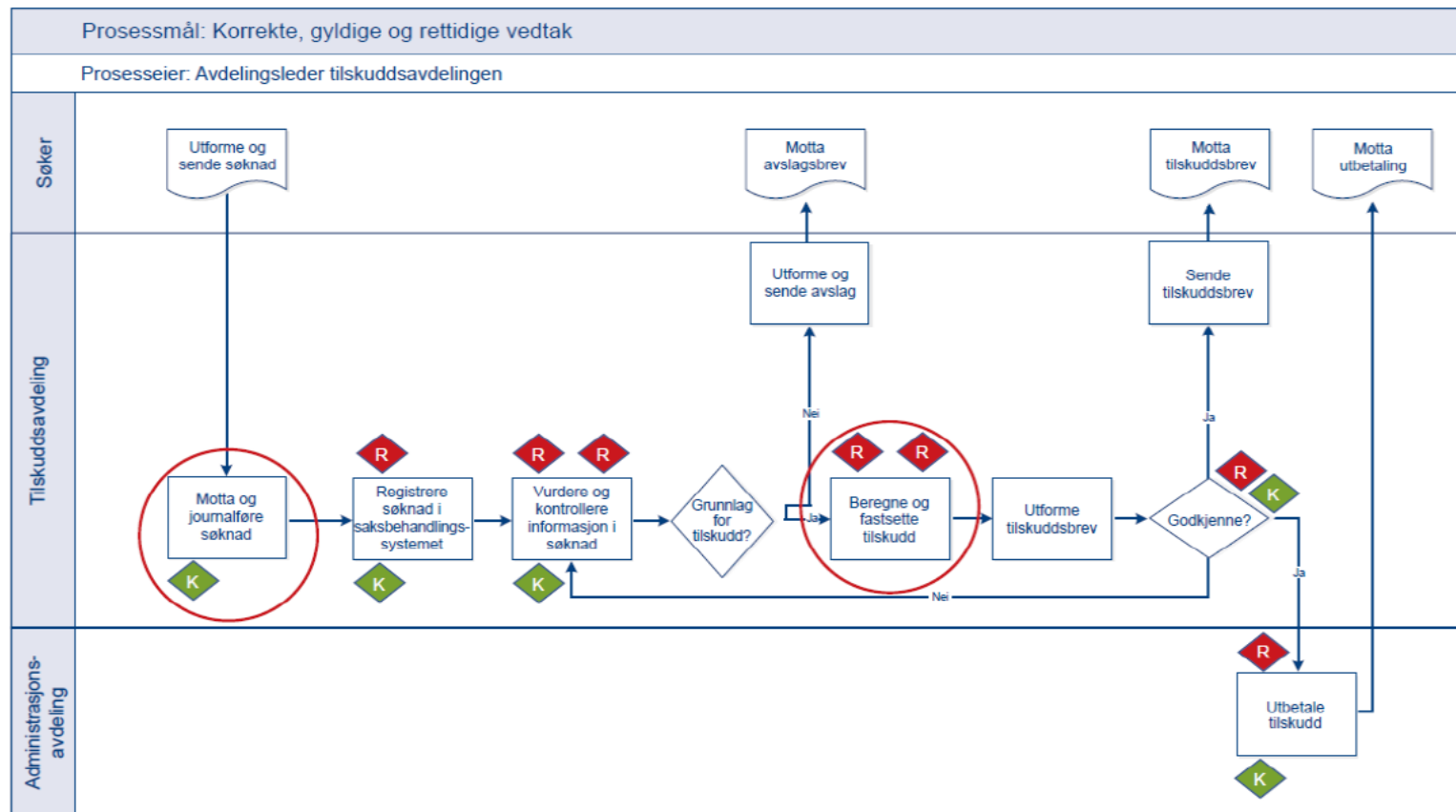

Dokumentasjon på om internkontrollen faktisk virker:

Intervju, fokusgrupper, spørreskjema

- for å få en bedre forståelse av virksomheten
- for å få informasjon om internkontrollen er forstått i alle deler av organisasjonen
- for å få informasjon om nøkkelkontroller faktisk gjennomføres og korrigerer feil

Vurdering av om nøkkelkontroller faktisk gjennomføres og korrigerer feil I

Vurdering av om nøkkelkontroller faktisk gjennomføres og korrigerer feil II

Noen råd til ledere:

- Ha et aktivt forhold til virksomhetens risikobilde
- Prøv å kommunisere helhetsblikk på hvordan ulike funksjoner i organisasjonen fungerer og henger sammen
- Følg aktivt opp vesentlig risiko og at risikoreduserende tiltak gjennomføres og virker

Takk for oppmerksomheten